

Téma: Mezilidské vztahy a hodnoty společnosti

Jedno ze tří témat projektu Kecejme do toho v ročníku 2012 – 2013 bylo mladými lidmi navrženo téma „Mezilidské vztahy a hodnoty společnosti“. Mladí lidé zapojení do projektu se domnívají, že v české společnosti dochází k jisté krizi mezilidských vztahů a nezakotvení hodnot společnosti. Diskutovali tedy, jaké hodnoty české společnosti chybí a jakých konfliktů si v české společnosti všímají.

Dalšími tématy, která s touto jistou deziluzí mladých souvisí a která byla diskutována samostatně, jsou Korupce a prospěchářství a (Ne)kompetence politiků.

Mladí lidé identifikovali následující nedostatky a konflikty v české společnosti:

- **Nespokojenost s chováním „autorit“** – časté povyšování nad ostatní, neschopnost naslouchat a brát vážně názory a potřeby ostatních. Z veřejné debaty se často vytrácí snaha o společné řešení, hledání shody a porozumění. Někteří jednotlivci nad únosnou mez prosazují své osobní zájmy nad zájmy společnosti. Arogantní chování autorit není často řešeno a **autority tak nenesou potřebnou odpovědnost za své chování a činy.**
- **Neochota řešit drobné problémy na místě a pozitivně reagovat na kritiku** a nespokojenost jednotlivců, ať již ve škole, ve městě nebo jiném sociálním prostředí. Vyjádření nespokojenosti mladých lidí není často bráno v potaz relevantními hráči ve společnosti, ať se již jedná o podnikatele, politiky, učitele, ředitele a další.
- **Mladí lidé nejsou dostatečně motivováni ovlivňovat kvalitu, formu a obsah vzdělávání** (nekonzultuje se slučování škol, rušení předmětů jako výuka některých jazyků, snaha o projektovou činnost apod.). **Jednotlivci jsou často za vlastní iniciativu „trestáni“** postranními prostředky, zesměšňováním, přezíráním, vylučováním z kolektivu apod.
- **Neúcta některých jednotlivců, skupin a menšin k ostatním.** Hodnoty respektu, snahy o dobré soužití, ochota pomáhat, úcta k druhým se postupně vytrácejí z běžného prostoru a uchovávají se jen v menších skupinách, rozhodně nejsou standardem „na ulici“.
- **Stereotypizace negativních jevů, předsudky a odsuzování jednotlivců** na základě obecných předpokladů, stereotypů, nikoliv na základě jednotlivců (např. trestanci po ukončení trestu, děti ze znevýhodněných prostředí jako domovy mládeže, všichni politici jako korupčníci, ...). **Systém nedokáže se znevýhodněnými jednotlivci pracovat tak, aby sami často nezavdávali důvody k této negativní stereotypizaci.**
- **Politici neplní své funkce vzoru a dobrého správce státu.** Někteří svými kroky naopak vyvolávají pohoršení, deziluzi a tím atmosféru ve společnosti jen zhoršují. **Politický systém České republiky není schopný se s takovými projevy reálně vypořádat, což je negativně vnímáno.**
- **Nedostatečná kultura komunikace** ve veřejném prostoru, v médiích a na sociálních sítích, která často vede k prohlubování morálního úpadku.

- **Vulgarita** je dnes naprosto běžnou ve většinové společnosti, i v médiích a ve veřejném prostoru. Řada autorit svými „bonmoty“ v zájmu zaujmout širší okruh posluchačů či médií vulgaritu přímo či nepřímo pěstuje a podporuje ji ve společnosti. Vulgarita se stává normou, nikoliv výjimkou. Většina jednotlivců je vůči ní tudíž netečná a přehlíživá.
- **Nedostatečná kontrola etického kodexu výrobců i prodejců.** Řada služeb a obchodních jednání je vedena s cílem zisku a bez základních etických pravidel (např. předváděcí akce, podomní prodeje, ...).
- **Nezaměstnanost mládeže stále narůstá.** Přestože je v ČR pod evropským průměrem, zakládá na budoucí prohlubování problémů české společnosti, a to nejen ekonomických, ale i morálních a společenských.
- **Lehký přístup mladých k drogám a alkoholu** – stát by měl dbát na dodržování platné legislativy ohledně konzumace a prodeje alkoholu mladistvým. V prostředí, kde se tomu tak neděje, se konzumace alkoholu a následné negativní dopady stávají normou, již se mladý jedinec sám jen těžko může vyhnout vzhledem k prostředí a vazbám mezi mladými.
- **Chabé legislativní prostředí a vymáhání práva** – legislativní pořádek v ČR je značně nepřehledný, s řadou výjimek, polehčujících okolností apod., což napomáhá obcházení systému a spravedlnosti.

Mladí lidé zapojení do projektu proto doporučují:

- **Regulaci chování autorit ve veřejném prostoru ve smyslu dodržování etických pravidel.** **Požadujeme zařazení etických kodexů chování do pracovních smluv** pro politiky, úředníky, ředitele škol, učitele, podnikatele a jejich trestání v případě porušování. **Jednotlivci by měli být vedeni k dodržování osobní zodpovědnosti** za své chování. Princip samoregulace různých skupin může být začátkem, ale mělo by to podpořit i legislativní opatření definující různé míry trestů, primárně alternativních, ale např. i ztráta funkce či zaměstnání u veřejně činných osob, které porušují etické kodexy.
- **Stát by měl jednoznačně posilovat a být vzorem spořádaného dialogu a participace občanů při řešení problémů.** Od občanů a mladých lidí se nemůže vždy očekávat profesionální vyjadřování a chování v emotivních situacích, ale **u zaměstnanců veřejné správy a politiků by profesionální jednání mělo být standardem.**
- **Školy by měly povzbuzovat participativní kulturu dialogu a nabízet mladým lidem možnosti, jak řešit nedostatky v jejich okolí.**
- **Vláda i elity by měly podporovat vzájemnou úctu, být příkladem občanům.** Veřejnoprávní média by se neměla tolik honit za senzacemi, ale reagovat na podstatné a pozitivní zprávy. **Média a stát by se měly více zasadit o kultivaci veřejných diskuzí a příspěvků.**
- **Práce s menšinami by měla být založena na hodnotách úcty, respektu, rovnoprávném postavení všech občanů.** Diskriminace by měla být náležitě trestána.

- **Stát by měl jednoznačně definovat odpovědnost jednotlivých politiků a veřejných činitelů** za své činy, skutky a rozhodnutí.
- Potřeba pluralitní společnosti, respektu a dodržování lidských práv by měla být neustále připomínána, a podle toho by mělo být náležitě pracováno i s případnými delikventy, či jedinci a skupinami, u kterých hrozí její porušování.
- **Politici, veřejní činitelé a známé osobnosti by se měli vyvarovat vulgaritě** a jejímu využívání ve styku s veřejností. Veřejnost a občané by neměli vulgaritu využívat jako prostředek k dosahování vlastních zájmů, a to především vůči veřejným orgánům, ani mezi sebou.
- **ČR by měla usilovat o jasnou a lepší ochranu spotřebitelů, a to jak v ČR, tak v EU**, neboť normy kvality dnes již do značné míry spadají pod společný evropský trh. **V případě nedostatečných norem na evropské úrovni by normy ČR měly být přísnější a kontrolovány.**
- **ČR by měla realizovat nezávislý audit ochrany spotřebitelů v současné době a vyvodit z něj náležitou novelizaci politiky ochrany spotřebitele.**
- **Stát by se měl zasadit o důsledné dodržování platné legislativy v oblasti zneužívání alkoholu a drog, prodeje alkoholu a tabákových výrobků mladistvým. Stát by měl zvýšit tresty za nedodržování platné legislativy, zejména v případě prodeje návykových, alkoholu a tabáku mladistvým.**
- **Stát by měl nechat zadat nezávislý audit v oblasti možností korupčního jednání a zneužívání pravomocí veřejnými činiteli, politiky, podnikateli apod., následně o něm vést otevřenou, transparentní a veřejnou diskusi, z níž by měl vyvodit patřičná opatření v omezení možností korupce a zneužívání pravomocí.**